

WIKBORG | REIN

BAHR

Tvisteløsning i et svakt marked

- Oljeprisen faller, men det gjør ikke antallet tvister i olje- og gassindustrien

Ola Ø. Nisja og Thomas K. Svensen

Solstrand, 30. november 2016

7. konsesjonsrunde i 1982

**Tildelingsbrevet for
7. konsesjonsrunde
(1982):**

*"Leveransekontrakter til
utbygging skal skje etter
norsk rett og etter norsk
kontraktstradisjon."*

**Utvinningstillatelsen for 8.
konsesjonsrunde (1984):**

*"All virksomhet som drives på
bakgrunn av denne
utvinningstillatelsen skal være
regulert av den til enhver tid
gjeldende norsk rett og bygge
på norsk kontraktstradisjon."*

Bakgrunn og praktisk betydning

Bakgrunn

«18.2 Generelle kontraktsvilkår
De kontraktsformularer operatørselskapene i Nordsjøen presenterer for norsk industri i dag skaper adskillige problemer for deler av industrien. Årsaken er i første rekke at offshore-kontraktene som brukes i Norge ofte er forankret i anglo-amerikansk kontraktsrett. Problemene knytter seg til både formen og innholdet i kontraktene. Offshore-kontraktene er som regel så omfattende og så detaljerte at de blir vanskelig tilgjengelige dersom man ikke har tilgang til den nødvendige ekspertise. Og det er et gjennomgående trekk ved disse kontraktene at de skaper en markert ubalanse mellom partene. Dette gir seg blant annet utslag i at partenes ansvar, plikter og rettigheter etter kontraktene ikke står i rimelige forhold til deres totale økonomiske interesse i prosjektet.»

St.meld. nr. 80 (1981-82) om kostnadsanalysen Norsk Kontinentalsokkel

Påleggets innhold

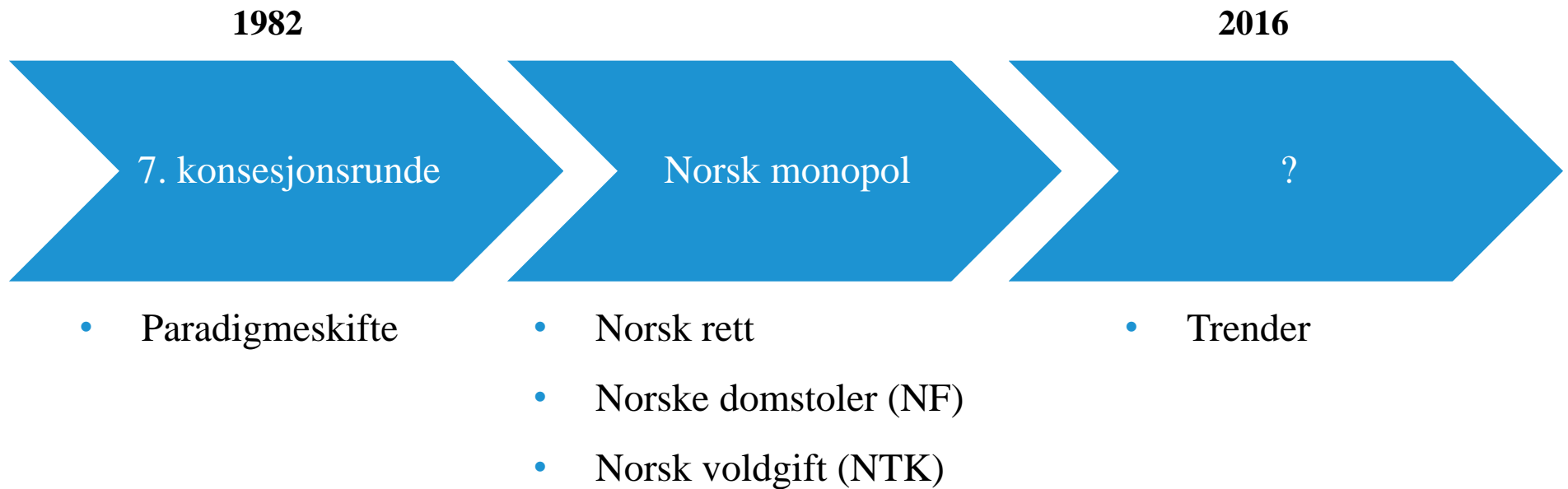
Norsk rett

*Norsk kontrakts-
tradisjon*

Betydning for tvisteløsning

- Domstol VS voldgift
- Norge VS utlandet
- Voldgiftsdommernes nasjonalitet

Fra 1982 og frem til i dag

Fire trender

Trend 1

*Flere, ikke færre,
tvister i olje- og
gassindustrien*

Trend 2

Mer voldgift

Trend 3

*Norsk rett og
tvisteløsning i
Norge under
press*

Trend 4

*Mer raffinert
tvisteløsning*

Flere, ikke færre, tvister i olje- og gassindustrien

"Discourage litigation, persuade your neighbors to compromise whenever you can. Point out to them how the nominal winner is often a real loser – in fees, expenses, and waste of time. As a peacemaker, the lawyer has superior opportunity of being a good man [woman]. There will still be business enough."

Abraham Lincoln
notes for a law lecture

Likevel – en tøffere kontraktshverdag og flere tvister

- Større villighet til å forfølge tvister
- Tøffere kontraktsposisjoner gjør at diskusjoner som tidligere ble løst på prosjektnivå løftes til høyere nivå og jurister kommer inn
- Større kapasitet til å ta tvister i virksomhetene, for eksempel i forbindelse med tilvirkningskontrakter og etter transaksjoner
- Andre kommersielle vurderinger i dag enn da det florerte med nye kontrakter

Mer voldgift

Domstolenes rolle ikke ubetydelig

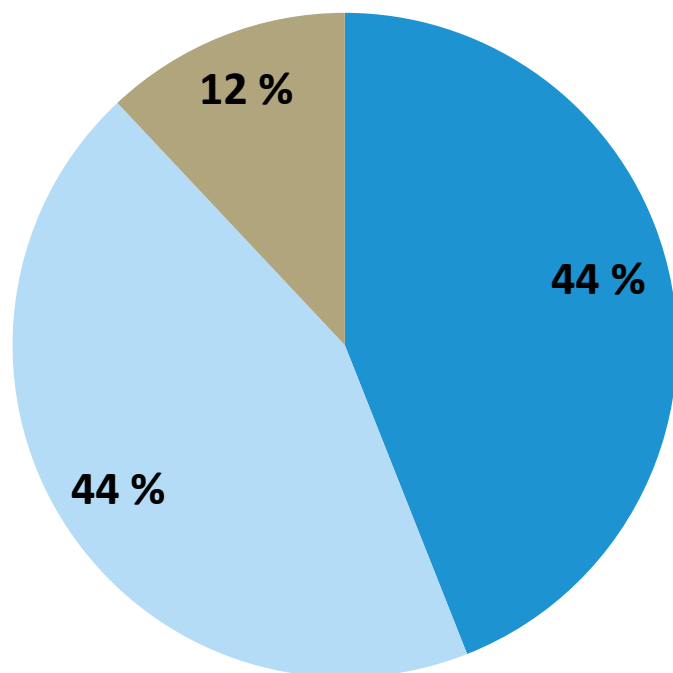

- Bruk av det ordinære domstolsapparatet er fremdeles viktig i kommersielle tvister i Norge
 - *Dette gjelder også olje- og gassindustrien*

Men voldgift likevel ofte foretrukket

Norge

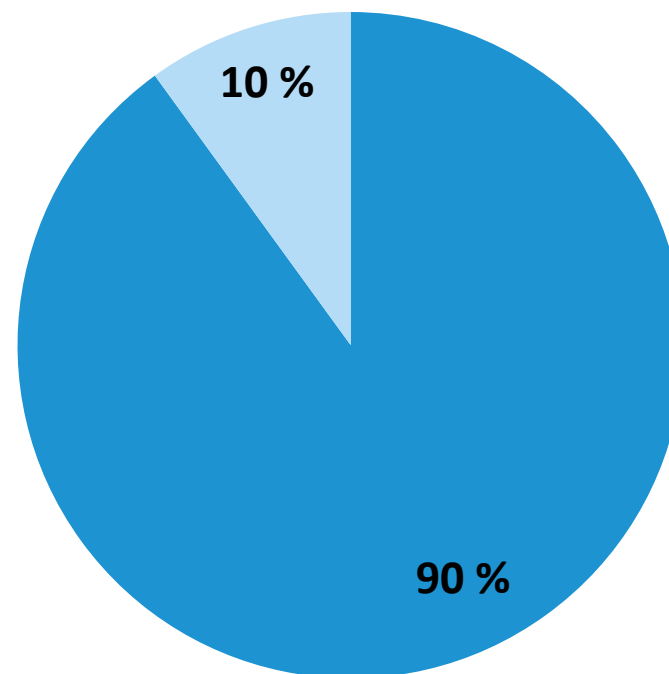
■ Voldgift ■ Domstoler ■ Usikkert

(Roschier, 2016)

Internasjonale tvister

■ Voldgift ■ Annet

(Queen Mary, 2015)

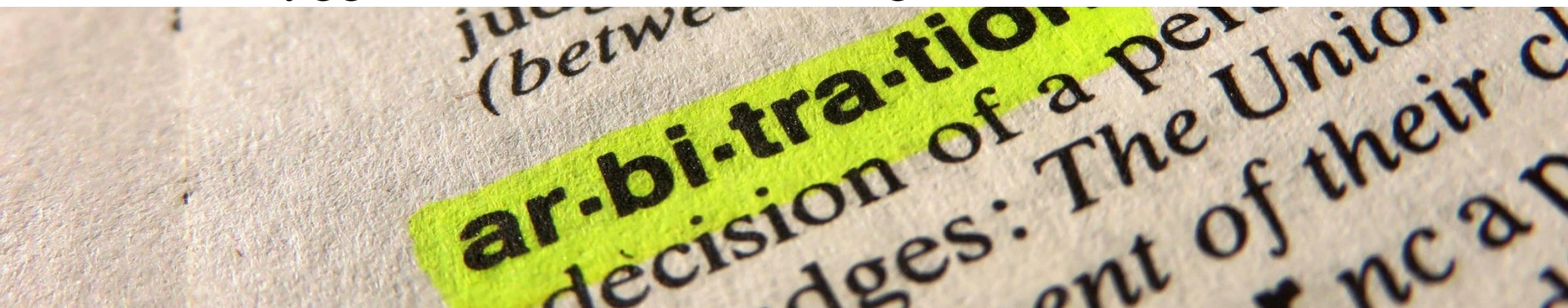
Domstolenes rolle i olje- og gassindustrien

- Wilhelm Matheson, "Høyesteretts sivile saker" i Rettsutvikling og Rettsavklaring, Festskrift til Tore Schei, 2016 side 599 på side 641:

"Samtidig gir undersøkelsen grunn til å spørre om Høyesteretts rolle som tvisteløser i kommersielle rettsforhold, er i riktig utvikling. Fraværet av tvister innenfor industrier av nasjonal betydning er nærmest totalt. Høyesterett som den øverste domstol i en nasjon der oljeindustrien gir et helt vesentlig bidrag til samfunns- og velstandsutviklingen, burde hatt mulighet til å bidra til rettsutviklingen også innenfor denne delen av næringslivs-jussen. Dette gjelder spesielt fordi man i denne sektoren har utviklet et helt særegent regulerings- og kontraktsregime som omhandler ekstraordinært store samfunns-verdier."

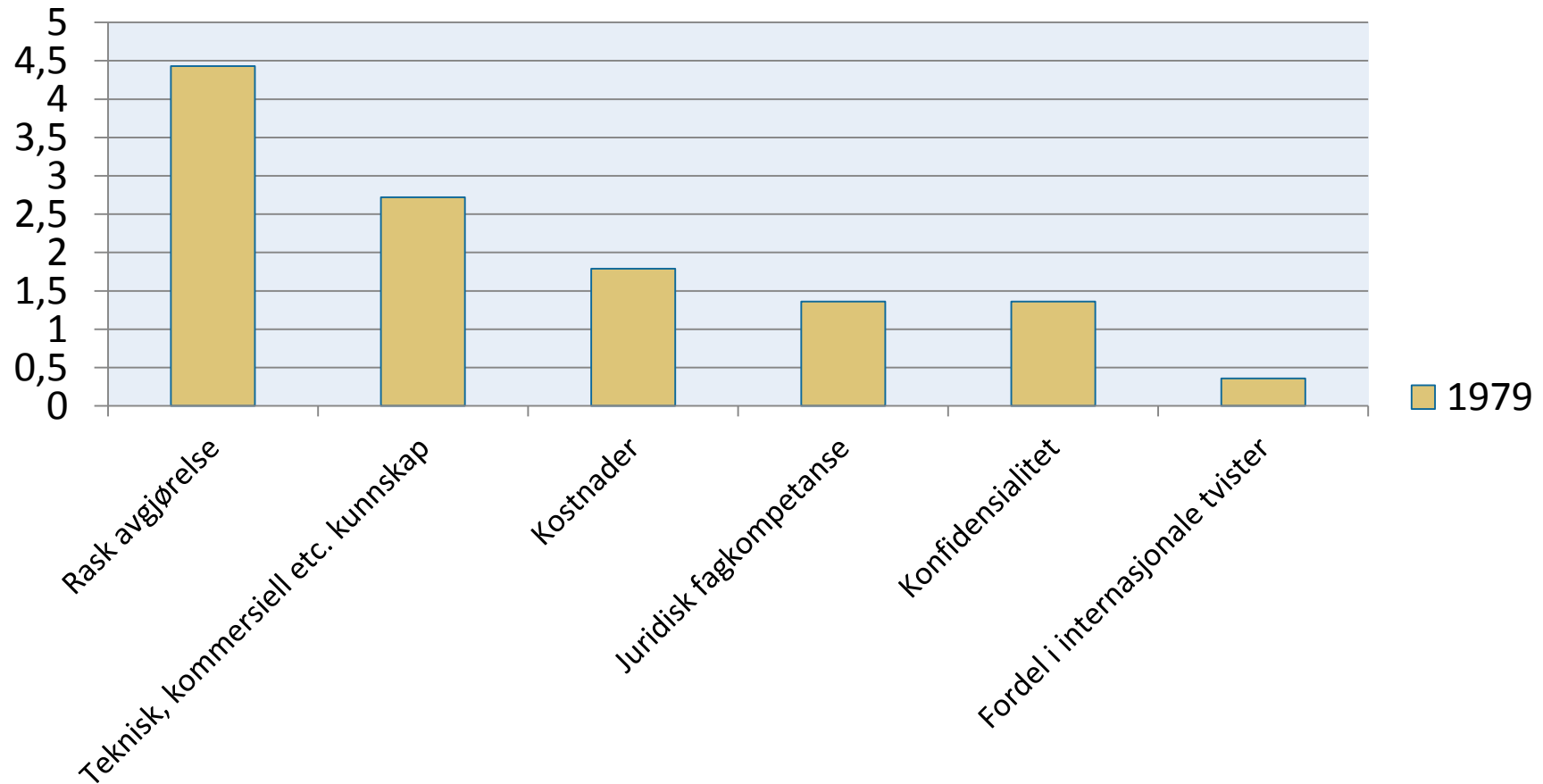

Underbygger sentral rolle for voldgift

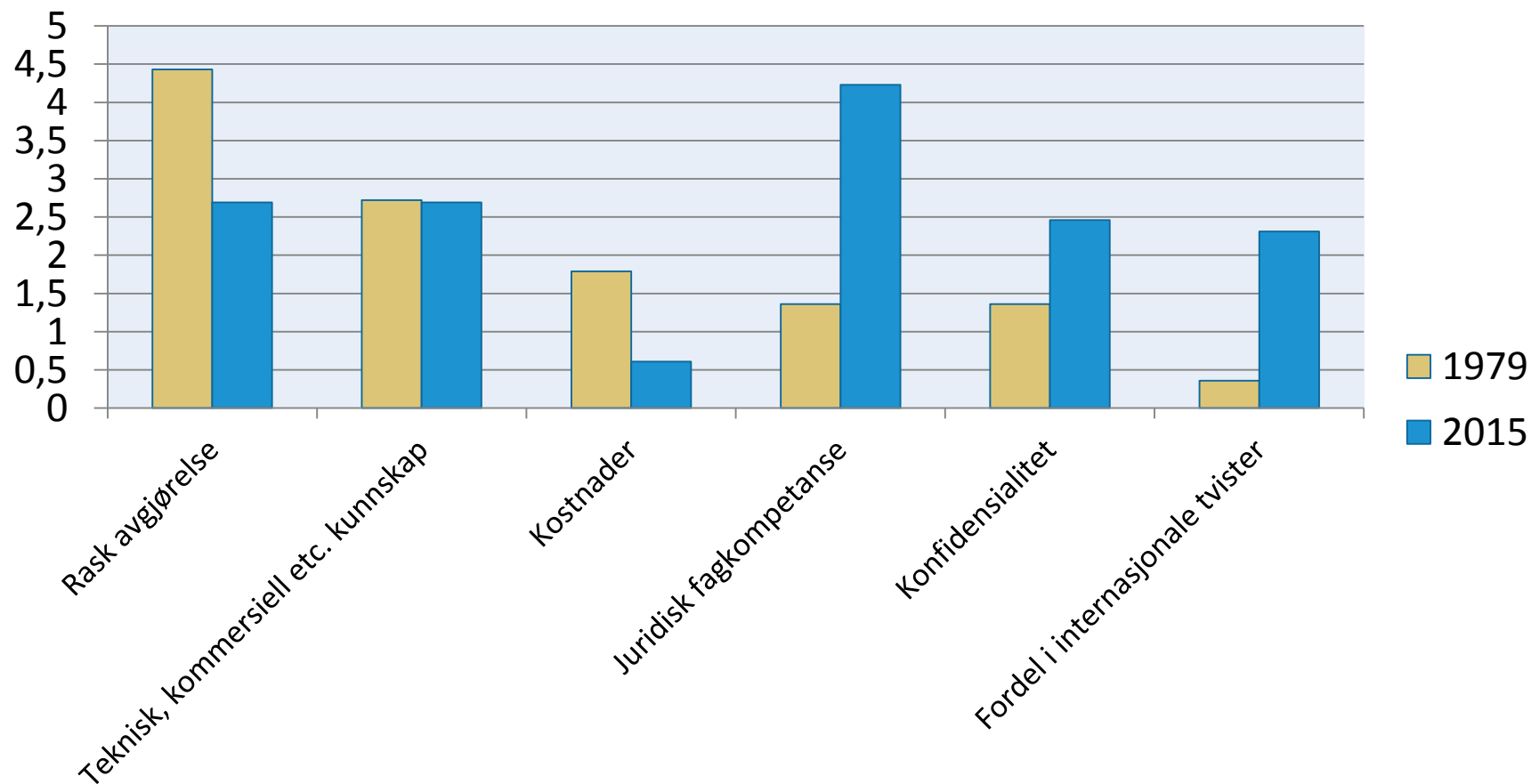
- Mathesons tallmateriale underbygger at mange tvister i olje- og gassindustrien voldgis
 - *Det samme fremholdt i NOU 2001: 33 (Lov om voldgift) s. 22*
- Matheson: Det er et tankekors i Norge der staten eier og forvalter ressursene (jf. petroleumsloven § 1-1) at saker innenfor petroleumsrett og offshore-entreprise er helt fraværende i Høyesterett

Hvorfor ble voldgift valgt i 1979?

Tore Sandvik, TfR 1979 s. 456

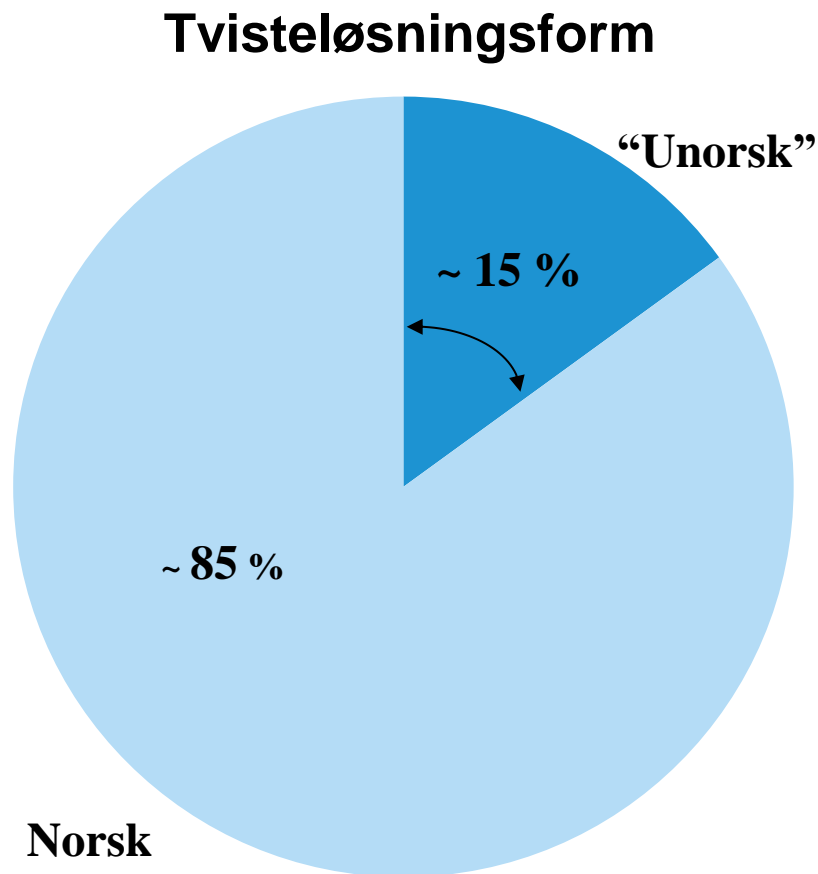
Hvorfor blir voldgift valgt i dag?

Nisja i Berg og Nisja, *Avtalt prosess*, 2015

*Norsk rett og tvisteløsning i Norge
under press*

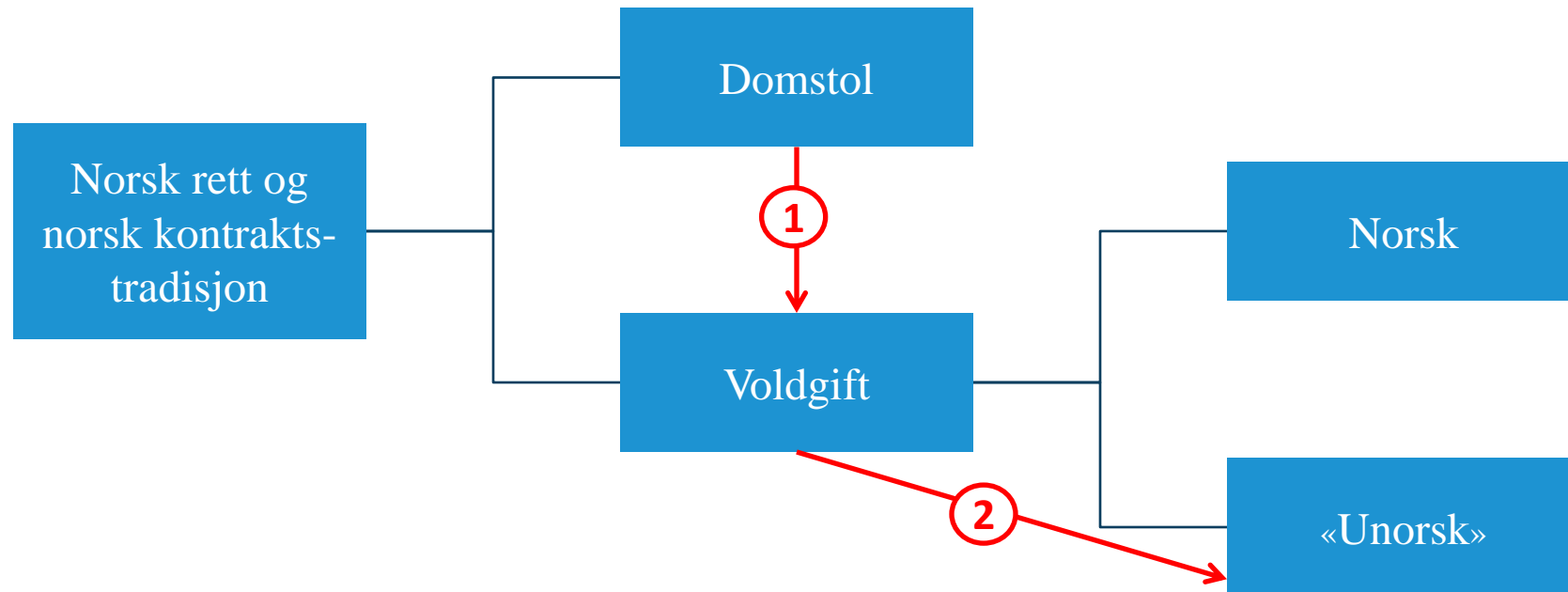
Fra norsk til «unorsk» tvisteløsning?

- Ikke ubetydelig andel «unorsk innslag»
- Tendens mot økt press for «unorske» løsninger
- Drivere bak tendensen
 - *Engelsk rett som lovvalg*
 - *«Middle ground»*
 - *Internasjonale advokatfirmaer*
 - *Mer attraktive voldgiftsjurisdiksjoner*
 - *Utenlandske voldgiftsinstitutter*

Kilde: Intervjuer, gjennomgang utvalg kontrakter og sakslister

Fare for uthuling av det norske monopolet?

Samspill myndigheter og aktører

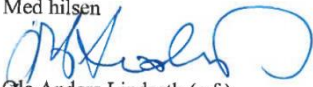

[UTDRAG]

Dato
10.11.2016

Departementet mener det må være et gjennomgående prinsipp i avtaleverket at voldgiftsdommer gjøres kjent for alle rettighetshavere på tvers av interessentskap, når saken gjelder tolkning av avtaleverk som er felles for alle rettighetshavere. Videre er det viktig for departementet å sikre at voldgiftsavgjørelser ikke representerer slike endringer i, unntak fra eller tillegg til Avtale for petroleumsvirksomhet som er betinget av Departementets godkjenning. Departementet legger også til grunn at søksmål om voldgift og voldgiftsavgjørelser som tolker avtaleverket knyttet til utvinningstillatelsen skal gjøres kjent for departementet.

Med hilsen

Ole Anders Lindseth (e.f.)
ekspedisjonssjef

Mette Karine Gravidahl Agerup
underdirektør

- Behovet for mer raffinert tvisteløsning
 - Adresserer bekymringer
 - Attraktivitet
 - Kostnadsnivå

Mer raffinert tvisteløsning

Oversikt

- Standardkontraktene
- Domstolene
- Mekling
- Voldgift

Standardkontraktenes løsningsmodeller

	NF 15	NTK 15	NTK 15 Mod	NTK 15 Modul&Mod	NSC 05
Endelig tvisteløsningsmekanisme	Voldgift (Art. 38.2)	Voldgift (art. 38.2)	Voldgift (art. 38.2)	Voldgift (art. 38.2)	Domstolene (art 37.2), Stavanger tingrett valgt
Ekspert ved endringstvist	Art. 16	Art. 16	Art. 16	Art. 16	Art. 16
Alternativ tvisteløsning ved sluttoppgjørstvist	Art. 20.5	Art. 20.6	Art. 20.6	Art. 20.6	Nei
Prosjektintegreert mekling (PRIME)	Art. 37	Art. 37	Art. 37	Art. 37	Nei

Bør domstolene ta opp kampen i større grad?

- Falch og Tørum's leder i LoR – "storkravsprosess"
- LoR nr. 4 2016 (temahefte), Eriksrud:
 - *"Det er også tvilsomt om en videre adgang vil resultere i at flere kommersielle aktører vil velge domstolsbehandling fremfor voldgift. Selv om dette skulle bety at man derved fjerner en av årsakene til at aktørene foretrekker voldgift, vil andre og minst like sentrale årsaker fortsatt trekke i samme retning. En lovendring som foreslått vil derfor kunne vise seg å få liten betydning i praksis.*

*Dertil kommer at dagens praksis med utstrakt bruk av voldgift i kommersielle tvister synes å fungere til de fleste aktørers tilfredsstillelse. Dette henger formodentlig sammen med at **voldgift i stor grad er designet for nettopp å ivareta de særlige hensyn og interesser som normalt vil gjøre seg gjeldende i store kommersielle tvister.**"*

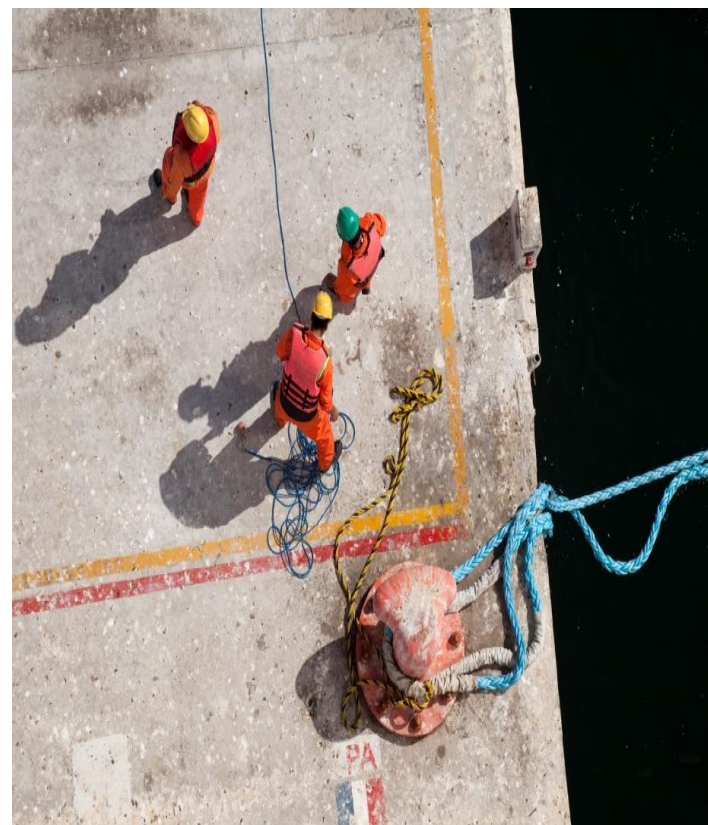
Mekling – institusjonell utvikling

- Større tilpasningsdyktighet hos domstolene
 - *Bedre meklere*
 - *Bruk av co-mekler (jurist eller fagkyndig)*
 - *Omfang*
- Advokatforeningen
 - *Eget meklingsutvalg, nye regler (2016), ny utdanning*
- Oslo Chamber of Commerce (OCC)
 - *Nye meklingsregler i kraft 1. januar 2017, liste over kvalifiserte meklere*

Voldgift – utvikling fra *ad hoc* til institusjonell?

- *Ad hoc* voldgift i Norge har lange tradisjoner, og tradisjonen lever i beste velgående
- Men ikke alle «forstår» tradisjonen
- Oslo Chamber of Commerce (OCC)
 - *Nye regler i kraft 1. januar 2017*
 - *Forenklet voldgift*
 - *Regler om kostnader*
 - *Liste over kvalifiserte voldgiftsdommere*
- Norwegian Oil And Energy Arbitration Association (NOEAA)
- Et eget maritimt voldgiftsinstitutt?

Hva skjer nå?

Hvis vi ser inn i glasskulen...

- Det kommer ikke til å bli færre tvister
- Ulempene ved å være i tvist – ikke minst kostnadsnivået – tilsier rom for nye løsninger
- Økt bruk av flerleddete prosesser – bidrar til forlik
- Mer systematisk, institusjonell og profesjonell tilnærming til tvisteløsning i Norge

*"Utvalgets hovedkonklusjon er klar:
Generelt er forlik en god måte
å løse rettstvister på."*

NOU 2001: 32 side 217